

Урок 53. ПРИРОДНІ ЗОНИ УКРАЇНИ. КАРТА ПРИРОДНИХ ЗОН

Дата _____

Мета: розкрити причину різноманітності природи України; сформувати поняття про природні зони; розвивати спостережливість, мислення; виховувати дбайливе ставлення до природи України.

Клас _____

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

1. Відповіді на запитання для повторення з рубрики «Перевір себе» (с. 131)

2. Тематичне оцінювання

I рівень — кожне завдання оцінюється в 1 бал.

II рівень — кожне завдання оцінюється в 2 бали.

III рівень — кожне завдання оцінюється в 3 бали.

Максимальна кількість балів — 24.

Для оцінювання потрібно поділити суму набраних учнем балів на два.

1 варіант

I рівень

Дайте правильну відповідь.

1. У якій півкулі знаходиться на карті наша Батьківщина?
а) У східній; в) у західній.
б) у південній;
2. На якому материку ми живемо?
а) Австралія; в) Африка.
б) Євразія;
3. Яка країна межує з Україною на півночі?
а) Польща; в) Білорусь.
б) Молдова;
4. З якою державою Україна межує на сході?
а) Угорщина; в) Росія.
б) Румунія;
5. Яка найбільша річка України?
а) Дніпро; в) Дунай.
б) Волга;

Дайте відповідь «так» чи «ні».

6. Азовське море більше, ніж Чорне.
а) Так; б) ні.
7. В Україні немає боліт.
а) Так; б) ні.
8. Крим багатий на солоні озера.
а) Так; б) ні.

II рівень

9. Підкресліть «зайве» слово.
Азовське, Аравійське, Чорне.
10. Підкресліть назви річок України.
Ялпуг, Дністер, Свитязь, Дунай, Дніпро, Південний Буг.
11. Чому джерельна вода чиста?
а) Бо вона проходить через шари землі і очищується;
б) бо в ній немає риби.
12. Доповніть твердження.
Великі і глибокі, з крутими схилами заглиблення називають...
Яри з пологими і зарослими рослинними схилами називають...
(Ярами, балками)

13. Підкресліть, що входить до будови горба.
Вершина, схил, балка, підніжжя, полонина.
- III рівень*
14. Поміркуйте. Запишіть своє міркування.
До яких гір належать Кримські гори?
15. Знайдіть помилки. Запишіть кожне речення правильно.
У Карпатських горах більшість озер великі, але мілкі.
Основними формами земної поверхні є низовини і височини.
Низовини позначаються на карті жовтим кольором, а височини — зеленим.

2 варіант

I рівень

Дайте правильну відповідь.

1. Як називається столиця України?
а) Харків; в) Київ.
б) Львів;
2. Якими морями омивається Україна?
а) Чорним і Червоним; в) Азовським і Балтійським.
б) Чорним і Азовським;
3. Які гори простягаються на заході України?
а) Кримські; в) Уральські.
б) Карпати;
4. За площею Україна в Європі:
а) найменша; в) середня.
б) найбільша;
5. Із скількома державами межує Україна?
а) з двома; в) з сімома.
б) з п'ятьма;
Дайте відповідь «так» чи «ні».
6. Витік — це місце, де річка закінчується.
а) Так; б) ні.
7. У Чорне море впадають усі річки України.
а) Так; б) ні.
8. Кожна річка має лівий і правий береги.
а) Так; б) ні.

II рівень

9. Підкресліть «зайве» слово.
Дністер, Волга, Дніпро, Південний Буг.
10. Підкресліть назви озер України.
Ялпуг, Дністер, Світязь, Дунай, Сиваш, Дніпро, Південний Буг.
11. Море — це:
а) частина океану;
б) самостійний водний простір;
в) частина океану, яка вдається в сушу.
12. Доповніть твердження.
Великі простори суші з майже рівною поверхнею — це ...
Підвищення на рівнині — це ...
(Рівнини, горб)
13. Підкресліть, що входить до будови гори.
Вершина, схил, балка, підніжжя, полонина.

III рівень

14. Поміркуйте. Запишіть своє міркування.
Порівняйте озеро і море. Чим вони відрізняються?

15. Виправте помилки. Запишіть правильно.
Найвища вершина Карпат — Роман-Кош.
Заглиблення, по якому тече річка, називається приток.
Азовське і Чорне моря — це моря Тихого океану.

3. Бесіда

- Чи любите ви подорожувати?
- Чи однорідна природа України?

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ І МЕТИ УРОКУ

- Сьогодні на уроці ви дізнаєтеся про різноманітність природи України.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Розповідь учителя з елементами бесіди

— Якщо мандрувати сушею з півночі на південь, то можна спостерігати, що великі ділянки земної поверхні з однаковою природою змінюють одна одну. Такі ділянки Землі називають *природними зонами*.

Природна зона — це місцевість зі своєрідним кліматом, ґрунтами, рослинним і тваринним світом.

Україна займає вигідне географічне положення для життя населення й господарської діяльності людини. Природа України багата й різноманітна.

Її територія знаходиться у межах географічного поясу, в якому виділяють природні зони мішаних лісів, степу.

Погляньте на карту природних зон і поміркуйте, чому на ній зображено різного кольору смуги. (*Міркування учнів*.)

— На карті зображено різного кольору смуги. Так умовно позначають природні зони. Невелика ділянка України належить до зони субтропіків. Також на території України є два гірських райони — Карпати і Кримські гори.

Кожна природна зона поступово переходить одна в одну, має свої кліматичні умови, природні ресурси, ґрунти, рослинний і тваринний світ. Лише перелічивши природні зони, можна зробити висновок про різноманітність природи України.

2. Робота за підручником (с. 131–134)

Вправа «Мікрофон»

Учні відповідають на запитання на с. 131.

- Що називають природними зонами?
- Як змінюються природні зони на земній кулі?
- Учні працюють за завданнями підручника на с. 132–133.
- Розкажіть, про що ви прочитали у «Бібліотечці природодослідника».
- Прочитайте і запам'ятайте висновки на с. 134.
- Якими словами ви збагатили на уроці свій словник?

3. Фізкультхвилинка

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ Й СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОТРИМАНИХ ЗНАНЬ

1. Робота в групах

- Розгляньте фізичну карту України і карту природних зон України.
- Як позначаються природні зони на карті?
- Порівняйте фізичну карту і карту природних зон. Чим вони різняться?
- Продовжіть речення.

Місцевість зі своєрідними порами року, погодою, ґрунтами, формами земної поверхні, рослинами і тваринами називають...

- Як природні зони позначаються на карті України?

— Визначте, які природні зони є на території України. (*Мішані ліси, лісостеп, степ, гори — Карпати, Кримські гори*)

2. Робота в парах

— Позначте правильну відповідь.

1. Чому природа на Землі різноманітна?
 - а) Бо на її поверхню потрапляє неоднакова кількість сонячного світла і тепла;
 - б) тому що є різні форми земної поверхні;
 - в) тому що на Землі змінюються пори року.
2. Природні зони — це:
 - а) теплові пояси Землі;
 - б) ділянки земної поверхні зі своєрідним кліматом, природою.
3. Які природні зони виділяють у північній півкулі?
 - а) Арктичні пустелі, тундра, тайга, степи;
 - б) арктичні пустелі, тундра, тайга, мішані ліси, степи, пустині.
4. Які природні зони є в Україні?
 - а) Арктика, тундра, тайга, степи, пустелі;
 - б) мішані ліси, лісостеп, степ, сухі субтропіки, гори Карпати, Кримські гори;
 - в) лісова зона, степова, Кримські гори, гори Карпати, зона пустель.
5. Пронумеруйте, у якій послідовності розташовані природні зони України з півночі на південь.

☐ Південний берег Криму;	☐ зона степу;
☐ зона лісостепу;	☐ зона мішаних лісів.
6. У якій природній зоні міститься твій обласний центр?
 - а) Мішаних лісів;
 - б) лісостепу;
 - в) степу.
7. У якій природній зоні міститься Київ — столиця нашої держави?
 - а) Мішаних лісів;
 - б) лісостепу;
 - в) степу.

VI. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ. РЕФЛЕКСІЯ

- Що таке природна зона?
- Що є однаковим у природній зоні?
- Чим визначається погода природної зони?
- Які зв'язки між неживою і живою природою існують у природній зоні?
- Яка географічна карта допоможе вам вивчати природні зони України?

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Підручник (с. 131–134).

— Поети оспівують Україну, її казкову природу у своїх віршах. Доберіть вірші, у яких згадуються природні зони України.

Наприклад:

Буває, часом сліпну від краси.
Спинюсь, не тямлю, що воно за диво,—
Оці степи, це небо, ці ліси,
Усе так гарно, чисто, незрадливо,
Усе як є — дорога, явори,
Усе моє — все зветься Україна.